

Иван Пенков

КАТАРЗИСЪТ

Военно разузнаване 3

МОНТ

Съдържание

Предговор / 5

ЧАСТ ПЪРВА / 7

ЧАСТ ВТОРА / 145

ЧАСТ ТРЕТА / 235

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА / 300

ЧАСТ ПЕТА / 345

Епилог / 403

Благодарен съм / 404

Бележки / 405

Предговор

Историята на военния разузнавач Богдан Данков е минало. Днес, когато САЩ, Русия, Китай... наблюдават от Космоса всеки квадратен метър от земята, когато въздушни и подводни дроневи изучават всеки кубически сантиметър от живота ни, тази история изглежда анахронизъм. Неговите действия, възгледи и мнения сигурно са остарели и отживели времето си, но не всичко е отживелица. Сателитите и дроновете могат да фиксират всичко движимо и недвижимо, но те не могат да уловят мисълта. Това е работа на разузнавача и нищо не може да му отнеме бъдещето. Той е нужен на онези политици и идеолози, които не определят себе си за наместници на Бог и не си присвояват правото да създават чудовища като войната и тероризма, за да ги предупреждава за злото.

В тази книга няма фикции. Всичко разказано от първия до последния ред се е случило. Измислени или скрити са единствено имената на малка част от героите, но техните образи отговарят точно на свои прототипи. Много от образите са ескизни, но това не означава, че те имат по-малък принос за работата на военния разузнавач полковник Богдан Данков. Точно обратното – част от бегло скицираните образи са в сянка заради тяхната сигурност.

Полковник Богдан Данков не притежава изключителни способности и не прави свръхестествени неща, докато изпълнява разузнавателни задачи. Той просто казва много истини на своето правителство. Той е като много от нас и страда като много от нас, когато някъде някой убиват всеки ден десетки мъже, жени и деца. Ужасява го фактът, че неусетно минават пет години и загиналите пред очите ни са станали сто хиляди... Сред всеобщия унес и сънливост той прави всичко по силите си да открие и да сваля маските на онази част от кръвожадния Разум, който позори Човека.

Иван Пенков

ЧАСТ ПЪРВА

Хамовото семе

Мокрото небе къпе провисналите телефонни жици. Незнайно как по тях се зараждат малки блестящи капчици. Те пълзят пъргаво една след друга докато се съединят. Голямата едра капка се откъсва и тупва върху лицето му...

Расте навън от къщи, в селото и навън от селото, зиме и лете, в дъжд и пек, сред топлия гальовен и закачлив вятър под бухналите като разцъфнал памук облаци, които се къпят мълчаливо във водите на езерото...

- Къде ходиш, мооомама! Цял ден те няма... – мърмори майка му сърдито, но и с облекчение...

Тя се пресяга встрани и взема пръчката в ръката си, в лявата ръка, левичарка е.

После почва:

- ...Ходиш като хамовото семе... Ще те изядат кучетата някъде... Ела, ела тука, недей да бягаш...

Винаги се връща в къщи гладен. Няма никакво намерение да бяга, само поспирва и гледа какво ще направи майка му. Знае, че трябва да понесе сдобряването помежду им. Минава край нея, а тя с объркани крачки ситни след него, нисичка е, и го пошибва – лекичко...

- ...Няма кой да ми помогне... Ей на, баща ти си идва... Божеее, Боже, как не родих момиче! Ти си ми за момиче... Иди насечи дърва да готвя! И ела тука да гледаш, хайде, мама, хубаво е да знаеш да готвиш...

- Момичетата секат ли дърва...

- Хайде, хайде... Недей много да знаеш... Няма кой...!

Богдан винаги се е чудил, и сега се чуди, откъде майка му знае този библейски израз за хамовото семе. Те бяха ходили малко на училище, тя

две, баща му три години, едвам пишат. Църква в село няма! Под тяхната къща е черковният двор, там била черквата, черковата, както казват тукашните хора. Има само камъни и плочи с гръцки надписи, значи отдавна е съборена... А тя знае и се бои от проклятието върху Хам и синовете му да бъдат непрокопсаници и скитници...

Денят „Д“

Денят „Д“, така военните наричат деня, в който войските трябва да започнат своята настъпателна операция, беше дошъл. За полковник Богдан Данков, Полковника, денят „Д“ е един мартенски ден на 1992 г., когато той трябва да хване пътя на запад за Югославия.

Полковника служи в българската армия. Разузнавач е от РУМНО, Разузнавателно управление при Генералния щаб на армията, румнаджия. Той е офицер от забуленото в тайни Стратегическо агентурно разузнаване, укрито в Институт за проучване на конюнктурата в един от софийските квартали.

Полковника е служител на Института!...

Влиза в банята за да изпълни десетилетния сутрешен обред – бръснене и душ. Застава пред огледалото и опипва наболата брада. Тя му създава ядове. В детските години гледаше брат си как се сапунисва пред малко огледалце, нагласява ножчето в самобръсначката и почиства по дължина лицето си, като плакне този странен инструмент в паничка с топла вода. Пита брат си кога ще започне да се бръсне: „Имам тука под носа...“. „Рано ти е още...“, отрязва го той. На тринадесет години издебва да няма в къщи никой и изпълнява целия ритуал. Като голям и солиден мъж! Брадясването придава мъжественост. Бръсненето подчертава мъжествеността. Е, солиден мъж ли е сега? Наближава петдесетте. Тясно волево лице, очертани вежди, пъстро кафяви очи, присвити устни, масивна брадичка... Късо подстригани и сресани на път посребрели коси откриват челото...! Нина, съпругата на негов колега, веднъж възкликна одобрително, че така си представя разузнавача! Тя е руския, руска романтичка. Повлияна е от Зорге сигурно...

Този път няма да избира вратовръзка, няма да облича костюм. Няма да ходи на работа в Института. Със заповед на министъра на отбраната е

освободен от длъжността началник на югославския отдел в Стратегическото агентурно разузнаване. Със същата заповед е назначен за поредния български военен, военновъздушен и военноморски аташе в Белград в Алба Булгарика, Българският град, с мисия да бъде военен представител и да развива военното сътрудничество между България и Югославия... Тайната цел на назначението му е да бъде резидент на екип от военни разузнавачи под различни прикрития – военни, дипломати, търговци...

Всеки Божи ден в кариерата се беше готвил за война между НАТО и Варшавския договор. НАТО и Варшавския договор не се сбиха, но война избухна в Югославия...

Знае какво е война. Баща му е разказвал за Втората световна война. Знае кои от родното му село са загинали, кои са се завърнали. Питал е живите дали са убивали. Не знаят дали са убивали. Убити винаги има! Загиваш без да знаеш кой ти е пратил куршума. Някой отсреща загива, без да знае кой го е убил. И ти не знаеш, че си го убил... Цял живот чете за войната, гледа филми за герои във войната, изучава военното изкуство...

За война в Югославия никоой не беше и помислял. Никоой, освен Мириана Миленкович, съпругата на военния аташе на Югославия в Анкара, Турция. Преди десет години тя му каза: „Богдане, ние в Югославия един ден ще се изпобием...“. Не ѝ повярва. Всяка жена на военен врачува лоши неща, защото военните само затова мислят... Тя не му обясни тогава, че причина за това ще бъдат сто или двеста годишният словенски въпрос, хърватски въпрос, босански въпрос, сръбски въпрос... А със сръбския въпрос е свързан Българския въпрос! Санстефанският мирен договор през 1878 година урежда много добре Българския въпрос, като събира българите в етническите им граници, но Берлинският договор променя всичко... И днес сърбите вярват, че България никога няма да забрави външните българи по западната си граница...

Мира добре е знаела, че тези „въпроси“ не са намерили своите отговори в изминалото време. Била е убедена, че отговорите ще бъдат потърсени в идващото време... Това време беше дошло! Сърбите са изправени срещу хърватите и босанците, хърватите срещу сърбите и мюсюлманите, мюсюлманите срещу сърбите и хърватите. Всеки етнос има срещу себе си по два омразни етноса, готови да се избият. Православните христия-

ни са настръхнали срещу католиците и срещу мюсюлманите, мюсюлманите срещу православните християни и срещу католиците, католиците срещу православните християни и мюсюлманите. Всяка от религиите има срещу себе си по две враждуващи религии. Всички те се заплашват с унищожение. Под куршумите и бомбите всички мразят чуждия Бог... Довчерашните съграждани, съотечественици, колеги, приятели, братя, бащи, синове и дъщери се избиват с настървение...

В Сърбия звучи „Марш към Дрина“! В Югославия, и с Югославия, Сърбия беше сила! Сега е заплашена да се свие оскубана в републиканските си граници, без външните сърби в Хърватско, Босна и Македония! За самоуверените сърби това е катастрофа! Югославия задоволяваше вековния им блян за Велика Сърбия. Югославия имаше тристахилядна армия, стотици самолети, хиляди танкове, хиляди оръдия и ракети. Чрез Югославия те се чувстваха равни с великите. Без Югославия те са равни с неравните и слаби сред слабите...

Голяма част от армията е в ръцете на сърбите. Усилията на войската да спре борбите за независимост в другите републики предизвиква единствено ответни отечествени войни, национални войни за свое отечество... Сърбите твърдят, че това не е залез, а изгрев на нова Югославия, и те ще воюват за този мъчителен като раждане изгрев! Ден след ден, нощ след нощ, докато са живи ще воюват! Другите югославски народи обаче подозират, сигурни са, че и за сърбите войната е национална, а „нова Югославия“ е само знаме, лъжливо знаме. Може би само черногорците вярват на приказките за „нова Югославия“, но и това не е сигурно...

Западът изглежда загрижен. Югославия е законно дете на Европа, заченато за да се умирят Балканите, а не да са люпилня за войни. Войните разпалват войни, и може целият свят да се хване гуша за гуша... Тромавата европейска загриженост успява да роди за половин година само Арбитражна комисия по спорните югославски въпроси. Единственото нещо, което тази комисия може да направи, е да установи, че Югославия наистина се разпада! Едва през декември миналата година беше изготвен план за решаване на югославската криза, който се оценява от всички замесени в конфликта като опит на Съвета за сигурност и ООН да им продаде куц кон. Тази европейска мудност кара сърбите да вярват, че светът

е на тяхна страна. Вярват, че поне за Босна и Херцеговина никой няма да ги укори, ако я задържат за себе си. Е, ще трябва сигурно да я поделят с хърватите, но ще се види това как точно ще стане...

До скоро в хърватски Вуковар облаците се гърчеха в припламващи светлини и сърдит тътен. Оръдейни светкавици настървено кълвяха смаяното небе. Земята замеряше небето с кървав бетон, асфалт и счупени керемиди. Взривени от бомби води мокреха с пръските си свода и от него падаше мръсна кал. Умираха в ужас мъже, жени, деца...

Сега домове, църкви и джамии в Босна и Херцеговина утихват в страх...

Белград е сигурен, че Европа няма да допусне създаването на ислямска държава под носа си, и вярва, че стратегическата инициатива е в ръцете му. В Белград вярват, че е дошло истинското време за възраждането на Сърбия.

Богдан се бои, че отива в свят, който е под наркозата на национализма.

Не е никакъв скитник! Знае точно къде отива! Загърбва онова, което се случва с България. Спокоен е, защото знае, че промените не убиват. Желаете промяната в своя живот и очаква тази промяна да го окрили с предизвикателствата си. Разузнавачът прилича на парашутист, който стъпва в празното на вратата на самолета. Ако не искаш да скочиш, спускачът ти удря един шут в задника и заминаваш... До едно време имаш връзка със сигурния свят. Пъпната връв е закаченото за борда на самолета изтеглящо въже на парашута. Въжето се развива бързо и свършва себе си с удар като отваря капациите на парашутната раница. После парашутът използва зад главата ти и се изпълва тържествено с въздух. Увисваш в тишината. От гърдите ти се изтръгва щастлива въздишка! Рано е за отпускане. Земята расте. Трябва да се собориш с вятъра и да се запратиш на чисто равно място... Скачал е с парашут още като ученик в гимназията. Първият скок е като първата любов – тресеш се от парещо вълнение какво ще изживееш. Вторият скок е схватка с нежеланието да се хвърлиш в свистящата бездна. Не са го ритали в задника...

Не се чувства обезпокоен от работата, която го очаква в Белград. Само скъсява разстоянието с колегите, които са там от месеци и години.

Не му пречи, че там говорят оръжията, че там светът изглежда по друг начин... Не го е страх.

Снощи даде коктейл в службата по случай заминаването си. Имаше поздравления, тостове и пожелания за успех. Не помни какво точно се говореше. Запази само добро настроение, а това не е малко... Гложди го нещо! Неговото заминаване за Белград остава някак встрани. Хората имат други грижи, обяснява си той. Тези грижи са свързани с личната съдба на всеки след промените от 1989-та насам... Вече три години го променят и него, някогашния комунист и комисар... Сега е гладко избръснат полковник от Българската армия с нов цивилен костюм и военна униформа от генералски плат, деменция, плосък мозък, задимена кратуна, полуинтелигент, малоумник, руска подлога, антибългарин, доносник, комунистическа отрепка, терорист, престъпник, червено говедо, червено говно... Това е той според идеалистите-демократи! Ще повлече всичко това към Белград...

Няма да се задържи в Белград! Няма как да не го отзоват, ще се намесят хора, които ще искат да се разправят с червения боклук!

Нищо повече не усеща! Не усеща служебния товар на плещите си. Когато преди десетина години заминаваше за Турция, беше възседнат от службата и Партията. Сега държавата се занимава със себе си. Службата е в конвулсиите на инерцията... Нито партия го е яхнала, нито той е яхнал някаква партия... Ще представлява България и българите.

Добре, да става каквото ще!...

Днес е събота, 29 март сутринта, трябва да тръгва по пътищата за Белград... Не, не като хамовото семе! ...Ще срещне пламтящия кърваво-червен залез на запад! Ще повдигне полека ръка под небесния вис! Ще отвори длан и светлината ще полети! Губерът на облаците ще засияе! После заревото ще обрисова планинските върхове! Сиянието ще посипе хоризонта! Изгревът ще постели пътя на слънцето в Югославия... И един мирен свят ще се потопа в очите му и ще го изпълни...

Мъчително плуване

През една от курсантските години – трябва да е било през 1966 годи-

на – командването на Военното училище организира през август месец спортно мероприятие – да се преплува река Дунав! Служебните автобуси докарват курсантите на брега на Дунав в района на Никопол. Скоро всички се нахвърлят на групи в топлата мътна вода. На средата на реката има закотвени лодки, които отбелязват мястото до което трябва да се доплува, и да се върнат назад. Преплуването е символично, но дистанцията за покоряване си е колкото ширината на реката. Шестстотин или осемстотин метра – Бог знае колко... Богдан плува енергично напред докато стига до линията на лодките. Когато се обръща към българския бряг, чувства прилив на сили и загребва с ръце с нова енергия. Много скоро схваща, че няма да може да излезе на брега, откъдето скочи в реката. Водите ѝ го надвиват и го отнасят по течението. Отначало се бори да удържи посоката към спасителния бряг, но все по-често се оставя на течението и то го носи надолу...

Протяга ръка към коренищата на стотици метри далече по брега. Най-сетне! Измъква се с треперещи ръце и крака...

Участието в преплуването на Дунав беше по желание. Властно и за дълго го обзема укор за необмислената му авантюра...

Отиването в Югославия му напомня за онова хвърляне във водите на Дунав и мъчителното плуване. Отиването му в Белград не е авантюра! Просто сега всичко се подрежда по логичен начин. Той е професионален военен и отива там дето този професионализъм може да смуче сили. Войната го привлича! Може да е откачено, но това е положението...

...Убеден е, че няма да се остави да го носят песъчливите води по остърганото корито. Ако все пак това стане, ще изпие водите на Дунав и на Сава, там дето се събират в Белград, но ще стъпи на здраво...

Бомбаджия

Баща му винаги си мълчеше. Усеща понякога погледа му върху себе си, когато е наблизил, и толкова. Здравите му ръце с навити ръкави на ризата нещо връзват, прехвърлят, повдигат, пренасят, дялкат... Мисли за силата му. Въпреки, че не е едър, той е силен човек! Иска като него да смачка чувала с ръж, да го върже и да го метне на гръб... Иска да отиде да пасе воловете. Сам поиска да отиде да ги пасе. Иска да му покаже,

че е пораснал. Той го разглежда, после му заръчва да не се отделя от тях, че ще влязат да пасат в чуждите ниви. Разбира, че го мисли за пораснал мъж! Подкарва животните с подвиквания по улицата. Да го видят от всички дворове какво прави!...Воловете помахват опашки, шибат се с опашките по бутоните, и хрупат трева в затиснатата от следобедна мараня ливада. Слушат го. Стопява се малката неувереност, която мъждука някъде в него. ...После един подир друг навирват опашки, дигат глави към небето и хукват с всички сила към тъмната гора в далечината. Изгубват се. Изгубва ги. Разревава се с глас, краката му не го слушат, едвам стига до вкъщи. Изведе воловете курназ, изправя се пред баща си като посран... Баща му оставя настрана телсата и го погалва по главата: „Пощръктели са... Става по някой път... Много са ги хапали щръклиците... Отишли са под дърветата в Свети дол!...“. След два часа ги докарва и Богдан оживява. Беше решил да лежи и да плаче докато умре, ако баща му не ги намери. Сега взема друго решение – да си остане малък още известно време...

Момчетиите от селото мислят непрекъснато за пушки и пищови. Ровят по таваните и се хвалят кой какво е намерил. Вадят саби, ножове, а някои откриват и пищови. Едно от момчетата, беше една година по-голям, казва, че има револвер, и ще отидат на Блатото, така наричат езерото до селото. Отиват и избират място на брега. Собственикът на пищова го вади изпод ризата и ги кара да се дръпнат назад... Отсреща на брега, на повече от километър, се появява пазачът на езерото... Решават, че няма да ги разпознае. И пищовът гръмва. Ехото отеква величаво отсреща в могилата. Виждат как пазачът тръгна по брега към тях. „Ще бягаме към Мокрен...“ – кроят набързо тактиката, за да излезе, че са от друго село. За няколко часа пробягват десет-петнадесет километра и се прибират от другата страна на селото...

Майка му веднага усеща, че нещо не е наред. „Да не е станало нещо?“ – гледа го тя изпитателно...

Тежи му предчувствие, че нещо ще се случи, нещо ще стане. И се одрямва...

Баща му се прибира след около час. Изминава мълчаливо разстоянието до него в сайвана, антрето между двете стаи. Удря го с едната ръка

с всичка сила, и с другата ръка... Богдан повдига ръце над главата си, но не може да остане изправен срещу баща си. Рухва долу, може би за да приема по-лесно ударите. Не усеща болка и от ритниците... Майка му се хвърля на пода:

- Оле-ле, Боже, ще го убиеш...

Баща му спира така, както започна, внезапно!

- Бомбаджия ще ми ставаш... – обръща той гръб и заминава нанякъде.

Това е единственият бой, който изяжда от баща си.

Знае си, че е заслужено.

След десет години той наистина става бомбаджия. Хвърля изкусно бомби в прицелния кръг на полигона. Баща му се гордее, че е станал военен. Личи от тихата ласкава синева в очите му. Не казва на баща си, че хвърля бомби и е станал бомбаджия. Ще излезе, че го е бил за нищо, че нищо не е научил, а то не е така.

Родителите не искат децата им да стават скитници и бомбаджии.

Орлица

В 8 и 15 часа завърта ключа на запалването и служебната кола, едно възстаро БМВ, потръпва доверчиво. Може да тръгва.

Жена му не може да си намери място отвън колата. Тя остава тук. Лицето ѝ е угрижено. Ще го мисли непрекъснато. Прилича на птица, която свежда грижливо крила над рожбите си.

- Имаш си пиленца тук... – показва той какво си мисли за своята орлица... А и детето е добре...

Дъщеря им роди. Внучката се появи с контузна рана, както се шегува дядо ѝ. Бяха ѝ спукали ключицата при израждането, но няма вече следи от това. Сега е добре...

- Пази се, чуваш ли... – поусмихва се тя.

- Няма страшно! Не си казваме сбогом! Ще се обадя като стигна... – махва с ръка. Ако удължи тези мъчителни секунди, очите ѝ ще плувнат и той ще трябва да отложи тръгването, за да избърше сълзите ѝ. Сълзите ѝ го правят нерешителен.

След по-малко от час стига границата при Калотина. Няма много коли пред него и бързо застава до будката на митничаря. Трябва да слезе от колата и да отиде до гишетото. Поздравява и подава паспорта. „Нещо за деклариране? ... На работа ли отивате в Белград?... Ако имате нещо, декларирайте го – при връщане в страната няма да плащате мито...“. Има крупна сума в долари, но притежава документ от банката, че тези средства имат законен произход. Подписва митническата декларация и преминава към граничния контрол. Отново слиза от колата и отива на гишетото. Вътре има симпатична офицерка-граничарка в униформа. Подава ѝ паспорта, талона на колата, и се усмихва – не може да не реагира на хубостта ѝ. Красива жена с хубави черни коси и тъмни очи...! Тя взема паспорта, разгръща го и остава няколко секунди вгълбена в себе си. После става права с паспорта с ръце. Лицето ѝ грее в усмивка: „Господин полковник, не мога да не стана права, когато минава българският военен аташе...“. Тя бурно нанася отметките и връща документите. Полковника е слисан... Пресича стотте метра неутрална зона до югославския граничен и митнически контрол и все още чува възторжения глас на ослепителната офицерка...

Сръбските служители го посрещат равнодушно и любезно с решителното: „Изволите... Заповядайте...“ ... Въобще не ги впечатлява.

...Много скоро вижда през нивите тухлените къщи на Димитровград, някога Цариброд, а след това и на Пирот... Яд го е, че не каза на граничарката колко много му е дала, как го накара да се чувства важен...

За пръв път стъпва в тази страна... Тази земя е носила нозете на много български войници подир зова на оръжията чак до античния Сингидунум за да го възкресят и да му дадат красивото име Белград. А и далече зад него... Кара полека и разглежда бледите постели на нивите вляво и вдясно... Току до пътя млада жена си сваля гащите. Белотата на дупето ѝ увисва над зелената трева. „Ама, че работа – мисли си – Югославия го посреща с разголен задник...“. След това му става криво заради глупавата алегория, която му хрумва...

Преминава боязливо през тъмните тунели на Сичевската клисура! Някои тир може да го отнесе. Не се вижда добре, а пътят е тесен!... Съв-

сем скоро се качва край Ниш на магистралата за Белград. Установява, че не настига никого, никой не го изпреварва. Очаква любопитно дали ще се появи автомобил отсреща на другото платно. Това се случва странно рядко. Военни камиони и техника не вижда. Тази част на Югославия е мирна, и някак нежива. По нищо не може да определи, че другите ѝ краища са разкъсани от войната и кървят...

Жена му... Вижда я, чете оплетените ѝ в страх мисли. Полковника иска да прогони страха от лоша вест, който я следва през целия им живот – когато е на служба, когато шофира кола, когато пътува с градски транспорт, когато пътува зад граница... Сърцето му се свива. После решава да мисли за вълнуващото влюбване и побъркващата обич, за любовта, която трябва да дели с живота, а не за лошите известия...

Винаги сама

Съседката маха с ръка: „...Чао, Зори...Довечера ще дойдеш, нали...“. „Ще видя... Ще къпем бебето...“. Отново е сама. Докато съседите бяха с нея долу пред блока, не го съзнава, но сега стърчи права до масата в кухнята, с лице към прозореца, обградена от всепроникваща тишина, сама. Богдан отива някъде и това „някъде“ ѝ навява страх. Когато е сама се страхува. Изоставя я отново, както винаги. Той и като си е тук, пак е сама. Никога не е сигурна, че той е с нея. Винаги е сама. Но сега празното около нея и в душата ѝ е огромно...

Когато се появи в живота ѝ, тя се устреми към него да бъде около нея, в нея, да чува гласа му, да му говори денем и нощем! Тя се разтваряше в неговия свят. Чакай... беше обратното! Той проникваше в нейния свят, навсякъде, и в най-скритите му ъгълчета...

Идващите дни без него носят жадуване, страхове и ненавист. Ненавистта идва в края на празния ден, когато си в плен на мислите си за неслучващите се неща...

Златното сечение на паяка

След Словения и войната в Хърватска, сега и в Босна и Херцеговина расте напрежението.

В блока за анализ на информацията се нуждаят от сведения за плановете на Белград. Кога социалистите-комунисти в Белград ще паднат, кога опозицията ще бъде готова да вземе властта? Че това въобще мислимо ли е? Сигурно ще трябва години...! Икономическата зависимост на Сърбия от останалите републики и влияние на тази зависимост върху политическите отношения? А 6-ти Средиземноморски американски флот, как той влияе върху военнополитическата обстановка в района? Мероприятия на щабовете и войските...

Екипът му в Белград има десетина източника на ръководство – достатъчни ли ще бъдат те? Десетина източника на трима дейни оперативни работника – това малко ли е или е достатъчно? Защо останалите оперативни работници не са „дейни“? Трябва да се създават нови източници с възможности в управленските нива на държавата...? Да не се изпраща „всичко“ по шифъра, а с поща! Да не се разчита много на шифъра, че се работи още със съветската машина за шифриране...

В Белград не е като на фронта, където е истинската война, но в Белград Полковника ще води своята малка война. Всяка малка война си има своите истински битки. Той ще си има своите истински битки...

Някой му подхвърли на тръгване да внимава да не затормози работата. Значи работата е добре засега, да не я влоши, ако иска да я направи още по-добра...! Вместо да изпише вежди, да не извади очи! Е, това не бива да се случва. Как ли ще го посрещнат колегите?...

Какво казаха в Управлението за международни връзки? Да се изготвят съображения на военно представителство по възможностите за двустранно сътрудничество с Югославия във военната област! Тоест той да ги изготви – „няма срок, като се натрупат идеи“... „Ако не може на високо равнище, на ниско равнище поне...“. Понятно е, като няма контакти между две съседни армии, те са като две натегнати пружини, като два запрегнати револвера...

На наш военнослужещ жена му заминала преди година в Загреб – няма я! „Нещо може ли да се направи от Белград?“...

Една от битките му ще бъде... Кое е най-важното? От къде да започне? Един ден видя паяк зад стъклото на прозореца в спалнята. Стои в някакво свое златно сечение отвън стъклото срещу горната му средна

част. Стои върху изградената от него паяжина. Стои в средата ѝ с главата надолу и се полюшва от раздвижения въздух на фона на плаващите облаци. Виси в пространството като извънземен пришелец. Вечерта го остави там, утринта го открива пак там. Не помръдва. Помисля, че е мъртъв. Осемте му пъстри крака са като изсъхнали, а тъмното му туловище изглежда безжизнено. Една мушица се блъска в мрежата му и остава там. Помръдва все по-безсилно крила. Паякът светкавично пресича пространството до нея. Увива я, завива я в копринената си нишка, и също така енергично се връща на мястото си... ..Едра муха пробожда в завой, като на шега, мрежата на паяка и отлита по пътя си. Всичките пипала на паяка се напрягат в миг, после той се запътва към мястото на удара. Оправя нишките и се връща да заеме своето място за кръгова засада...

Не може да се начуди как тази твар създава прозрачно тънката, здрава и лепкава нишка, как решава задачата от висшата дескриптивна геометрия да изплете мрежа от изпънати и вградени един в друг петнадесетстенни многоъгълници. Точно това е направил този паяк! Събрал върховете на петнадесет равнобедрени триъгълника в една точка и изградил вътрешни многоъгълници по бедрата им, при това с гъстота, която се увеличава към средата... Умопомрачително!

Той е паяк и работата му в Белград трябва да започне с оплитането на паяжина! Той е пъстър, плашещ едър паяк с лепкави пипала, който ще чака разтрисането на паяжината...

Нейното момче преди 27 години

...Курсантите... В селото имаше Поделение, така му казваха всички – Поделението! То съществува от много години. Баща ѝ разказва как още преди 9-ти, девети септември 44-та, в летището на Поделението често на една от сградите се вее черно знаме! Когато загине пилот! По време на Втората световна война българските пилоти получават от Германия изтребители „Месершмит“. Имат затруднения при обучението и правят няколко катастрофи...

Всяко лято започва с тяхното пристигане за полети. Курсантите идват тук да се учат да летят. Това не я вълнува. Отдавна е свикнала с бръмченето на самолетите им. Те просто оглеждат от небето живота ѝ

като всички птици... Не познава никого от тях. За нея всичките са еднакви – момчета във войнишки униформи с остригани глави. Така е до 21 март 1965-та. Тогава цялата гимназия отиват в Поделението на пролетен бал. Танцува само с момчетата от селото и не се отдалечава от момичетата. Тогава се появява той. Още не знае, че е той. Мисли го за войник. Едра остригана глава, големи уши... По-висок от нея – стъпил е на тежки обувки с дебели подметки. Винаги е очаквала да бъде по-висок от нея... Тогава носът му не беше закривен. Ако беше крив, щеше веднага да забележи това... Под изписаните вежди се усмихват топли кафяви очи с нещо зелено, с нещо жълто в тях: „...Може ли да танцуваме?“. Не е със сини очи. Мислила е, че нейното момче ще бъде със сини очи... Разтваря леко ръце, отваряйки ѝ място до себе си. Беше отказала вече на други войничета. „С войници не танцувам!...“ – сопва се тя и се обръща. По напрегнатите лица на момичетата вижда, че те са на негова страна... Някои от момчетата викат: „Иди ма, Зори, иди...“. Чувства се сама. Трябва сама да вземе решение... Обръща се, може да си е тръгнал! Той стои на мястото си. Усмихва се. Става ѝ жал. Дано не забележи, че има едри ръце... „Аз не съм войник... Това се познава по тези нашивчици... Ако това има изобщо някакво значение...“ – продължава да се подсмива той... Омазал се с парфюм „Момина сълза“, който я задушшава. Той се отдръпва назад, когато иска да ѝ каже нещо. Погледът му преваля гърдите ѝ, разглежда пламналото ѝ лице, предизвикателните скули, гълъбовите очи, нежната брадичка, устните ѝ, които се разтварят в усмивка. Неговите устни променят очертанията си. Тя не чува и не разбира нищо... Долната му устна е въз пълна и не толкова строга.

...Той получава последния танц. Пита я дали ще се видят отново, но тя не го чува от смущение...

„Наш савремени дом“

Денят на пътуването е слънчев и топъл. Лакомо се наслаждава на пътуването. Иска му се да се вкопчи във времето и да го спре. Да, трябва да коригира часовника, че тук са с един час назад – ще го чакат в дванадесет на края на магистралата... С изумление вижда надпис на керемидите на самотна сграда в полето: „Наш савремени дом...“. Наш съвременен дом

звучи много приветливо. На кирилица! Чувства се свойски и изпълнен с добронамереност...

Пътува самотен. Само единични коли се виждат. Тук имат криза за гориво! Горивото е нужно на военните...

Магистралата го изхвърля на десетина километра от Белград. Тук трябва да го чака помощник-военният аташе, Първия помощник. Гледа с разнежено сърце разцъфтелите праскови...

Не знае как стана, но тежък облак изведнъж просва сянката си и започва да разхвърля сняг на едри парцали върху розовите носии на дърветата. Не вярва на очите си! Природата беше подвела прасковите да цъфнат и сега коварно се нахвърля върху собственото си творение! Цветовете ще измръзнат и няма да има плод, няма да се роди нищо... Сякаш нарочно ги беше създала за да ги унищожи! Ще създам праскова с красиви цветове – рекла природата – а сега ще унищожа цветовете ѝ за да не даде плод...

Минава през касата за плащане и спира вдясно. Трябва да почака за срещата... Потиснат е...

„...**З**наеш ли какво е да си разузнавач? Да отидеш пет или десет години след мандата в Испания или в Бразилия, няма значение къде, да влезеш в бара, където често си се отбивал, и барманът да ти се зарадва. И да ти каже да не бързаш, че ще се обади на Алфредо, Педро и другите приятели да дойдат да се видите... Това е да си разузнавач! Разузнавачът трябва да оставя навсякъде приятели... Разказвам ти истински случай!..“ , обясняваше негов колега, дългогодишен военен разузнавач под прикритие, когато си говореха за разузнаването...

Може би това трябва да бъде неговата битка – първата битка! Да намери приятели!

Когато лятото свърши преди 27 години

Когато водят курсантите на баня в селото, един път седмично, цялата гимназия се надвесва по прозорците на горния етаж и ръсят закачки. Курсантите вървят в крак и приличат на подвижна вестникарска кръстословица с еднакви кръгчета. Погледът на Зорница минава от кръгче на

кръгче, докато го открие...

Започват да се появяват един по един. Излизат от банята, прекосяват улицата и влизат в сладкарницата. Всеки поръчва лимонада за онези, които завари вътре. Големи дивотии правят...

Не издържа шумната гледка и си тръгва. Бяга като подплашена птица, но поглежда назад да го съзре да прелита от клонка на клонка...

Пробуждането винаги е хубаво. На юг кръжат самолети. Първо чуваш бръмченето им. После виждаш деня. Колкото и да е мрачен, той носи светлина и очакване за нещо, което ще огрее душата ти. Усещаш само светлото очакване в себе си, че ще го видиш, ще го срещнеш... Докато лятото свърши и курсантите си отидат. Тогава чакаш писмо...

Сега чака телефонът да звъне.

Изволи, комшия!

Има двадесет минути до срещата. Решава да продължи напред – все ще срещне някъде Първия помощник. Скоро разбира, че ще се разминат, тъй като тесничкият път след магистралата се оказва от един момент насетне с две разделени платна. Хванат е от платното като в улей и трябва да продължи към града. Сега се, че Първия помощник е много прецизен и ще отиде на мястото на срещата две-три минути преди уреченото време. Полковника ще закъснее, ако изобщо може да се върне... Навлиза в града и вижда встрани стоянка и бензинова колонка за таксита. Отива при бензинджията, той вече го разглежда докато приближава. За пръв път ще разговаря със сърбин. Поздравява на български с „Добър ден“. Обяснява, че не говори сръбски, а иска да се върне обратно. Сърбинът показва как да се качи на другото платно и да се върне обратно. И чудно нещо – разбират се какво говорят! Казва му също така, че като стигне „путарината“, гишетата, може да обърне обратно за града, не трябва да ходи до Ниш... Ниш е на двеста и тридесет километра! Този сърбин, този югославянин, май му се подиграва с това за Ниш...! Кара в обратна посока сърдит на себе си, че направи този фал... Стига отново касите. Спира встрани. Вижда, че колата на Първия помощник е от другата страна, вижда също така, че има междинни прегради и не може да завие обра-

тно. Наблизо има кола на трафик полицията. Един от полицаите, без да чака, идва при него. Полицаят обяснява, че няма проблем, може да завие обратно. Посочва, че може да мине през каса, като плати 50 динара, не 580 динара, колкото е до Ниш, само 50 динара – това е законният начин, и ще го пропуснат обратно! След това избира добродушно по-удобното за Полковника решение, премества една от преградите и го кани: „Изволи, комшия!“...

Нарежда се до колата на Първия помощник и той отваря вратата. Първия помощник говори със зачервено от смущение лице, че не е успял да дойде по-рано. Полковника подчертава, че проблемът е в собствената му нетърпеливост. „Извинявам се все пак... – настоява Първия помощник -... Трябваше да довърша една грама. Следват ме, няма да карам бързо! Отиваме да оставим багажа в квартирата и след това сме на обяд у нас... Как мина пътуването?“. „Ами... нормално, съвсем нормално и, бих казал, приятно. Времето изглежда тук е склонно да поднася изненади?...“ „Градът е разположен на две големи реки... Дунав и Сава – влажността е голяма. И това прави климата особен. Свиква се... ..Поддържа се високо кръвно налягане! Това създава проблеми, но... „ – намира за редно да го подготви Първия помощник.

Високо кръвно налягане, мисли си докато го следва – че как живеят тези хора тука, сигурно са над два милиона... Всички ли дигат кръвно? Ами ще трябва да свиква с високото кръвно и с капризното време...

Да обикнеш военен преди 27 години

... Военните изпълват живота на селото. През една-две къщи живеят военни семейства, семейства на офицери и сержанти. Те са най-обичаното и най-мразеното нещо в селото. Обичат ги, сприятеляват се с тях и се влюбват в тях. Влюбват се в тях заради това, че са различни, завършени, солидни, сериозни, желани, достижими... Мразят ги защото са обичани, ненадеждни, недостъпни, безотговорни, донжуановци, отнемат момичетата на местните момчета и на своите войничета... Военните създават много семейства, но и разрушават много семейства, изграждат много мечти, но и разбиват много сърца... Те са като възвишения, които омагьосват с красотите и опасностите си, и искаш да ги избродиш. Да

обикнеш военен е за зло, сигурно не е за добро...

Богдан е един от тях.

„Мебелирано“ жилище

Гледа с широко отворени очи при влизането в Белград откъде минават. Наивно е да го прави – все едно няма да запомни изведнъж белградските улици и всичко около тях. Не след дълго се оказват до посолството. На петдесет метра, на самия ъгъл на пресечката на посолската улица „Бирчанинова“ и улица „Светозара Марковича“, е и блокът с квартирата на военния аташе, на предишните военни аташета, а сега и негова... Уличката, тротоарът с жилестите огромни стари дървета и ресторантът „Мали Парис“ на отсрещния ъгъл изглеждат направо успокояващо. Идилната се нарушава само от мрачния, мръсен и студен изглед на блока. Стъклата на прозорците на втория етаж блестят, струва му се, любопитно – оттам ще поглежда към кръстовището пред ресторанта...

Първия помощник обяснява:

- ...Нашите военни аташета са живели тук в продължение на двадесет и пет години. Апартаментът е голям, малко е мрачен ... Но е близо до посолството и това носи много предимства... Наблизо са Министерството на отбраната, Генералният щаб, Министерството на външните работи... – обяснява Първия помощник. – ...Домашни любимци, няколко котки, са скъсали пердетата, има нужда от основен ремонт... Има два хола, трапезария, две спални... Тук е кухнята, а там е банята... Добре е мебелирано...

Това обяснява особената миризма, която идва от едната спалня, сеща се Полковника... Котките!

- Значи, няма да отворим работа на органите за сигурност щом са живели тук наши хора! Апартаментът е озвучен – Полковника има предвид разни микрофончета...

- Да... – усмихва се стеснително неговият събеседник и избягва тази тема – ...Предлагам да оставим колата в посолството и да отидем в къщи!

- Само... да звънна... Има ли телефон?.

- Телефонът е там! Излиза се с две деветки, с 99.

Не успява да се обади, има сигурно някакъв проблем с връзката.

Телефонът звъни

Зорница е напрегната. Не може да върши нищо докато чака. Знае, че дрънченето на телефона ще я стресне. След това ще се хвърли към апарата – той ли е... стигнал ли е?... Няма значение откъде, само да се обади! Да чуе гласа му... Излиза от спалнята, в която не знае защо влиза. Няма смисъл да се пита защо влиза в детската. Просто не знае какво прави...

Когато не знаеше какво да прави преди 27 години, отиваше на гарата. Там има странни тежки шумове и звуци. Мирише особено, мирише на масла и нафта. Униформени служители викат с дрезгави от тютюна гласове. Огромни вагони мачкат изгърканите до блясък релси... Животът там тече пред очите в пъстър пъзел. Този пъзел мами да се подреди в него. Да пътува, да пристига, да посреща...

Остане ли празна вратата, в която трябва да се появи той, останат ли празни всички врати и се затворят с пробождащ трясък... Тогава...

Ако знаеше, че един ден ще го изпраща като Андромаха, умирайки от страх, ако знаеше... Сто пъти да се пита, отговорът ще бъде един! Ако може всичко да се върне, нищо няма да се промени. Богдан ще го има. Всичко ще се повтори. Съдбата е чудновато силна сплитка...

Телефонът! Телефонът звъни...

Железопътната гара

Успява да се обади на Зорница. Диктува ѝ номера на телефона...

Първия помощник представя съпругата си, децата поздравяват чинно и отиват отново в стаята си. Веднага сядат на пиетие. Домакинът ходи до печката, отваря капака на фурната, гледа втренчено вътре, а съпругата обяснява с прикован поглед за „моржовете“ и за ползата да се окъпеш в ледена вода... В късния следобед, вече е седемнайсет часа, се сеща да ги освободи...

Ляга си уморен, но не заспива. Чувства се несигурен в тази огромна квартира, чувства се мъничък. Таваните са високи, въздухът е студен. Увива се в юргана. Не може да заспи... Телефонът звъни по някое време. Стига до него като гледа да не се блъсне в нещо. Не знае още къде по

стените са ключовете за лампите. Отвън проникват разсеяни светлини от уличното осветление и това му помага. Слушалката отначало е тиха и беззвучна, после се чува мъжки глас: „Дали ѝе то железничка станица?“. Не, не е гарата, това е неговият дом. В къщи си е, легнал е, къде може да бъде, ако това искат да проверят... А може и наистина телефонът на гарата да е близък и линиите да се оплитат...

Пера Стоич

Още на следващия ден след пристигането го приемат в отдела за международни връзки към Генералния щаб. Подполковник Милан Калчич ги настанява в приемната. Първия помощник прошепва: „...Той е хърватин...“. Не успява да реагира, защото след миг влиза началникът на отдела полковник Петар Стоич, Пера. Той се държи достолепно, като емир, такава е стойката му. Бързо изоставят английския. Той говори на сръбски, а Полковника – на български. Стоич го изучава под вежди. Считал го... за професионалист! Не знаел дали има приятели в Белград... Полковника му разказва за единствените си познати – полковниците Предраг Миленкович и Сава Чупич, бивши военни аташета в Анкара. Първият починал, о, Боже, преди няколко месеца, а вторият бил пенсионер... Ако го интересува нещо за Югославия, да пита без притеснение! Ще му съдействат по всякакви въпроси и проблеми... Полковника отвръща, че идва като приятел в приятелска страна...

Офицерите и служителите от протоколните отдели, отделите за международни връзки, изпълняват контра разузнавателни задачи против чуждите военни представители. И тука трябва да е така. Разбира и предразположението на Пера Стоич. Сръбският полковник трябва да знае интересите на Полковника. И информация ще му даде, ако трябва. Така е по-честно, отколкото да краде информация! В живота всичко е възможно, само дето някои неща изглеждат невъзможни, но човек не бива да предрешава...

Генералът, който наби хърватите при Вуковар

В дванайсет вече са при началника на Генералния щаб на Въроръжените сили на СФРЮ, който скоро щеше да бъде преназначен за началник на ГЩ на преименуваната Армия на Югославия. Въвеждат ги без да чакат нито секунда. Съгласно протокола акредитацията му започва, след като той го приеме. Очакваше срещата с прочулия се генерал. Няма повисш военен от него в страната... В кабинета на трети етаж, с поглед към булевард „Княза Милош“, ги посреща неслабият, висок, с добродушно лице и присвити по китайски очи, генерал-полковник Живота Панич. Прилича на Херман Гьоринг, липсва само кучето. Само на външен вид прилича на Гьоринг! По идейни убеждения трябва да е комунист, или социалист вече... Да не би да е националсоциалист?

- Може да сте чували... Може да не сте... Аз съм генерал Панич, който наби хърватите при Вуковар... – започва той.

„Наби“ означава, че са убити няколко хиляди хървати! Човек не може да не го помисли! Отделно загиналите сърби...

Генерал Панич воюва, и явно ако трябва отново ще воюва, за нещо, което... Дали има значение за генерала за какво воюва? Белград и армията имат поверителни планове да преместят границата си на запад и за сметка на Хърватска по линията Карловац-Госпич-Вировитица, като включат Книнска Крайна в пределите на Сърбия. Генерал Панич е сърбин... Какво друго може да се очаква от него? Да види разкаяние, мъка, състрадание в очите му? Защото генералите знаят цената на войната – хиляди смърти и една победа...?

Генералът се хвали! Светлите му очи са спокойни... Често се появява в медиите снимка на военното гробище Арлингтън във Вашингтон – на фона на надгробните плочи на загиналите свирите тръбач! Свирите за тържествен помен! Генерал Панич му изглежда като усмихнат тръбач. Генералът е пресъздал детските си игри на война и е доволен. Този човек изглежда с умита съвест, ей така, както вечер си е умивал краката пред палатката на бойното поле...?

Поднасят кафе и безалкохолни. Не се пуши. Първия помощник за-

почва да превежда, но скоро минават всеки на своя език. След обичайните въпроси за настаняването и семейството, се нахвърлят откровено на състоянието на двете армии. После продължават за обстановката в Югославия. Генералът веднага се оплаква: „Югославия е най-голямото нещастие за сърбите... Никой не ни иска! Словенци, хървати не ни искат! Само на албанците в Косово сме още нужни...“ – прави той с ирония карамбол. Колебливо проявява „увереност“, че Сърбия и Черна гора ще успеят да наследят Югославия! Става въпрос за разделянето на държавните парични средства, ценности и имоти. Изругава американците, че се бъркат в работите им. Току що излязъл от кабинета му посланикът на САЩ в Белград Уорън Цимерман. „Те разбиха Словения, Хърватска, а сега е наред и Босна и Херцеговина...“ – сигурен е генералът. Убедено развива тезата, че причината за конфликтите са религиозните различия на народите в Югославия, подхранвани и подклаждани от външни сили...

- Обичам спорта. Играя всичко. Без тенис на корт! На тенис на маса съм много добър... – самодоволен е генерал Панич.

После генералът изразява съжаление, че футболистите на „Црвена звезда“ загубиха у нас, те играха срещу италианския „Самdoria“. Полковника му казва, че цяла България беше за техния футболен отбор. Генералът емоционално потвърждава колко много са близки двата народа, затова и се съгласили мачът да се играе в София. За малко щял да отиде, но не се познава с колегата си генерал Петров, не може да отиде в София като обикновен гражданин, ще създаде затруднения на българските служби за сигурност...

Полковника повтаря да, да, даа и, че трябва да се запознаят с генерал Петров, българския началник на ГЩ... Полковника си има подход. Ще отиде при своите в София и ще ги увери, че сърбите горят от желание за контакти и сътрудничество. София да ги атакува с идеи, пък те ако искат да се съгласяват...

Даница

В неговото започнало ново битие влиза веднага и много стремително Даница, съседка от гарсоньерата, вдясно от неговата врата. Тя се наста-

нява в живота му като кукувица в чуждо гнездо, уверено, нахъсано и без да смята, че няма право на това:

- Добър ден... Много ми е драго. Казвам се Даница. Аз съм сама, мъжът ми почина... Познавам всички ваши аташета, които са живели тук. Но има един, когото никога няма да забравя, остана ми в сърцето... – повтаря тя името му с патос – С всички се разбирах много добре! Давах ми ключ за апартамента! Заминал за София, а аз наглеждам жилището. Имаха ми доверие – живели сме си като свои...

Разглежда с любопитство съседката. Малко над шейсетте, тя стои изправена с повдигнат лакът и сгъната ръка и непрекъснато одимява с цигара посребрелите си коси. Лицето ѝ е посивяло от никотина. Има цигански черти и големи очи, смее се закачливо-гърлено. „Била е хубавица! Усвоява пространството и възможностите за отстъпление намаляват непрекъснато...!“ – помисля си Полковника.

Даница е информатор на военното контраразузнаване, това го усеща светкавично. Когато не го види няколко часа, тя изчаква на вратата на гарсоньерата, докато се появи, и почва да нарежда:

- Къде си, пичка ти материна?... – Извинявай, ние тук много псуваме... Но казват, че маджарите псуват повече от нас! А вие сте много възпитани... – върви тя подир него, докато ѝ разказва къде е бил. После, както бързо се появява, така бързо се прибира. По нищо не можеш да разбереш, че е била тук. Само гласът ѝ още звучи.

Да не ѝ е уроки

Дара е хубаво бебе. „Пу-у, да не ѝ е уроки... Грозна е! Пу-у, да не ѝ е уроки... Грозна е! Пу-у, да не ѝ е уроки... Грозна е!...“. Така майката на Богдан казваше с три обръщания назад, когато се роди майка ѝ на Божида-ра... Дара е с гола главичка. Ще ѝ пораснат косици... Каква е бяла!... Гука докато я къпят. После заспива бързо и тишината захлупва Зорница...

Колко е тихо! Защо ли телефонът не звънне!

Имаш кусур

Изговореното е приближение на онова, което искаме да кажем, а раз-

браното от събеседника е друго приближение на онова, което сме искали да му кажем, дори като говорим на майчин език! А в тази страна си имат свой език, който не беше неговият майчин език...

Не владее сърбо-хърватски език. Знае вече, че този език е падежен, седем на брой падежи, и това го прави толкова труден за българина, колкото френския, например. Не знае обаче колко се различава лексикално от българския... При пристигането му в Белград Първия помощник веднага го посъветва да не се опитва да говори местния език, а да говори на български, за да не изглежда говорът му „като цигански“. Отначало чува познати думи или думи, чието значение разбира, защото са досущ като българските, но често не разбира за какво става въпрос. Все повече се засядва пред телевизията и след време започва да се ориентира в онова, което се говори. Не разбира или не знае значението на отделни думи. Вижда, че едно двадесетина процента от лексиката няма нищо общо с българската лексика. Падежите допълнително усложняват нещата...

По изискванията на Службата, ако военният дипломат не владее местния език, трябва да владее два други чужди езици, единият от които да е западен. С английски и турски Полковника отговаря на изискванията, но непрекъснато влачи със себе си чувството за сакастост. Един ден продавачката в зеленчуковия магазин в махалата му казва: „Имате курсура...“ и той започва да си оглежда самото. Оказва се, че няма никакъв „курсур“, а има ресто, трябва да си прибере рестото... Тогава набързо взема решение – трябва да учи сърбохърватски!

Мира

На една бележчица беше отбелязал още в София адреса на Предраг и Мира Миленкович. Има намерение да ги потърси. Може би ще го приемат и ще се съгласят и да се виждат от време-навреме! Ще се виждат като приятели, ако желаят...

Известието от Пера Стоич, че Предраг се споминал го стъписва. Трябва да помисли дали да търси жена му. Мисли месец. ...Ще остави на нея да реши дали да поддържа контакт с него или да не се виждат!...

Повече няма намерение да чака...